

Политика по качеството на ИИСтИ – БАН

Институтът за исторически изследвания към Българската академия на науките има за своя мисия провеждането на обективни, задълбочени и иновативни изследвания в областта на историята, съхраняването и популяризирането на културно-историческото наследство и подпомагане развитието на обществото чрез научна и образователна дейност.

В съответствие с тази мисия, ИИСтИ – БАН се ангажира със своята политика по качеството, която включва следните основни цели и поставените към тях задачи:

✓ **Да извършва и развива висококачествени научни и научноприложни изследвания в областта на историята на България и света, включително нейните помощни поднаправления, съобразно научната и образователната политика на страната и на Европейския съюз.**

Изпълнявайки стратегическите цели на Българската академия на науките и своята програма за развитие, учените от Института за исторически изследвания утвърждават научната организация като един от водещите центрове за изследване на значими и разнообразни теми от българското историческо развитие от древността до съвременността, по европейска и световна проблематика, документалистика, архивистика, палеография и др., както и за издирване и публикуване на извори за българската история.

Структурното разпределение на изследователския състав и обучението на докторанти се извършва в рамките на следните секции: „Средновековна история“, „Българите, Османската империя и Европа“, „Нова българска история“, „История на България след Втората световна война“, „История на българския национален въпрос“, „История на света и международните отношения в ново и най-ново време“, „Съвременна история и геополитика“ и „Помощни исторически науки и информатика“.

✓ **Да провежда висококачествено обучение в разнообразни области от образователно-квалификационната дейност в рамките на професионално направление 2.2. История и археология.**

Друга водеща цел на организацията е именно подготовката на докторанти, чрез която се осъществява предаването на опита, знанията и експертния потенциал на учените и, от друга страна, се обогатява научният капацитет на организацията и на страната като цяло. Националната агенция за оценяване и акредитация е потвърдила акредитациите на ИИСТИ – БАН по четири докторски програми в професионално направление 2.2. История и археология от област на висше образование 2. Хуманитарни науки: „Средновековна обща история“, „Нова и най-нова обща история“, „Документалистика, архивистика, палеография (вкл. Историография и изворознание)“ и „История на България“.

Важна основа за подготовката на докторанти е и поддържането на научно сътрудничество с висшите училища, преподавателската дейност на учени от Института в бакалавърските и магистърски програми на тези училища, научното ръководство на магистри, участието в научни журита и изпитни комисии.

✓ **Да съхранява и популяризира културно-историческото наследство в национален и световен мащаб.**

Опазването и разпространението на културно-историческото наследство е една от основните стратегически цели на ИИСТИ, произтичаща от ангажимента към обществото, образованието и межкултурния диалог. През 2019 г. ИИСТИ е утвърдил своя *Стратегия за развитие за периода 2019 – 2028 г.*, която се вписва в цялостната стратегия за развитие на Българска академия на науките. Посочените документи имат за задача изпълнението на *Актуализираната национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030*. На тази основа учените развиват своята изследователска дейност, фокусирайки се върху фундаменталните и насочените фундаментални научни знания, които подпомагат образователното и културно развитие на българското общество и съдействат за повишаване на качеството на живот в страната. Върху тази основа Институтът за исторически изследвания се превръща във важно звено от сферата на хуманитарните науки в България, допринасяйки за напредъка на една от признатите в Актуализираната стратегия като успешни научни области – тази на културно-историческото наследство.

✓ **Да опазва националната идентичност в контекста на европейското семейство и да подпомага развитието на българското общество по пътя му към икономическото, социално и културно развитие.**

Друга важна сфера от дейността на научната организация представлява именно тази на приложните научни изследвания по направление „Национална идентичност и развитие“. В тази насока са многобройните разработки по политическа, социална и стопанска история. Участието на учените от Института в провеждането на разнообразни политики и дейности по тях и изготвянето на експертни становища за институции на централната и местната власт пряко подпомагат изпълнението на целите на националните документи. И не на последно място, Институтът активно участва в инициативи на обществени, общински и образователни институции в различни градове в страната, с което се допринася за осъществяване на идеята за диверсифициране на научния капацитет на регионално равнище и за повишаване качеството на живот в страната.

✓ **Да провежда експертна дейност и да подкрепя държавните институции при вземането на решения в сферата на културата, образованието, паметта и обществените политики.**

Чрез висококвалифицирана експертиза ИИСТИ съчетава научното познание с практическо приложение в полза на държавни институции, местни власти, граждански организации и медии. Извършвайки дейности, обслужващи страната си, учените участват в различни комисии, съвети, работни групи и други експертни структури, свързани с работата на правителствени и държавни институции и в експертни органи на други външни за БАН институции, включително национални и международни организации: Министерски съвет, Министерство на образованието и науката, Национален фонд „Научни изследвания“, Министерство на туризма, Министерство на външните работи, Държавна агенция „Архиви“, Хумболтовия съюз в България, фондация „Pro Oriente“, Българо-унгарската историческа комисия, Българо-румънска смесена комисия по история, Издателския съвет към Българска народна банка, Македонския научен институт, Съюз на учените в България, фондация „Шарл дьо Гол“, Bulgarian Studies Association (BSA), Central Eurasian Studies Society, Българска генеалогична федерация, Международното дружество по унгаристика и др. С подобно значение е изготвянето на многобройни експертни становища за различни институции и органи на управление – Министерство на външните работи, кабинета на министър-

председателя, Българска народна банка, Министерство на образованието и науката и Национален фонд „Научни изследвания“, Министерство на отбраната, Министерство на туризма, за чуждестранни дипломатически мисии и др.

✓ **Да се включва активно в европейското и световното научно-образователно пространство чрез равностойно партньорство и да стимулира всеобхватни интердисциплинарни подходи.**

Учените от ИИСТИ традиционно участват в международни и национални проекти и в научни форуми от национален и международен мащаб, което способства за развитието на българската историческа наука и за популяризирането на нейните постиженията в страната и чужбина. Тези усилия имат дългосрочен ефект в изпълнението на националните стратегии за опазване на българското културно-историческо наследство и съхраняване на българската национална идентичност в контекста на европейското и световно културно многообразие.

С оглед укрепването на националната си и международна разпознаваемост ИИСТИ поддържа, включително чрез експертното редакционно участие на учените, пет периодични издания: Исторически преглед, Bulgarian Historical Review, Известия на Института за исторически изследвания, BYZANTINOBULGARICA и Помощни исторически дисциплини. А Bulgarian Historical Review се реферира и индексира от определената в националната стратегия като най-значима база данни – Web of Science. За това съдейства и дългогодишното сътрудничество с научни центрове в Унгария, Чехия, Словакия, Румъния, Русия, Китай, Македония и др. Свидетелство за международната разпознаваемост на Института е и членството на учени в чуждестранни експертни комисии: към Националния фонд за научни изследвания на Румъния, към Националния фонд за научни изследвания на Грузия, в Обществения орган на Унгарската академия на науките.

✓ **Да стимулира дигитализацията и иновациите и да насърчава устойчивото развитие, като създава възможности за неограничено споделяне на знания.**

Учените от ИИСТИ имат за цел осигуряването на свободен достъп до част от техните научни изследвания, документи и ресурси чрез онлайн платформи, дигитални архиви и електронни библиотеки. През годините ИИСТИ е създал множество образователни ресурси – учебни помагала, видеа, брошури, плакати – които адаптират сложните исторически теми за ученици, студенти и широката публика. Видни

изследователи от организацията поддържат мултимедийни форми за представяне на историята, като до днес са създадени множество виртуални изложби, подкасти и документални филми. ИИстИ стимулира своите изследователи да организират повече лекции, семинари, конференции и дискусии, отворени за обществеността. Утвърдена е и политика за провеждане на пътуващи или тематични изложби в различни региони на страната и чужбина, с цел представяне на значими елементи от националната и регионална история. Традиция е и участието в дни на отворените врати, културни форуми и събития, посветени на исторически дати и личности, като ИИстИ често сътрудничи с музеи, архиви, читалища, училища, библиотеки и общини за съвместни инициативи и популяризиране на историческото наследство. По това направление учените от организацията са ангажирани и с осигуряване на експертно съдържание и научна консултация за медийни проекти, документални продукции и културни кампании, както и с разработването на исторически маршрути и интерактивни карти, свързани с важни места и обекти на културната памет. ИИстИ също има за цел подпомагането на местните общности в усилията им за опазване и разказване на своята история чрез изследвания, изложби и културни продукти.

В рамките на **политиката по качеството** ИИстИ подхожда към своите цели систематично и отговорно, като включва следните аспекти:

- *Научна обоснованост и независимост*

ИИстИ гарантира, че всички проведени изследвания се основават на проверени източници, стриктна методология и научна етика. Те осигуряват високо ниво на научна достоверност чрез прилагане на утвърдени академични стандарти, критичен анализ и безпристрастност, независимо от гледната точка на автора.

- *Професионализъм и експертност*

Създава се среда за непрекъснатото професионално развитие и квалификационно израстване на изследователите чрез насърчаване на публикации, участия в конференции, международни проекти и академичен обмен, както и чрез достъп до съвременни академични ресурси и обучения.

- *Обществена ангажираност и отговорност*

ИИстИ насърчава популяризацията на историята чрез изложби, лекции, публикации на разбираем език, сътрудничество с училища, музеи, медии и неправителствени организации. С оглед на обществения интерес учените предоставят

достоверна информация, съхраняват ценни исторически документи и стимулират интереса към историята чрез публични инициативи и публикации.

- *Усъвършенстване и иновации в изследванията*

Стимулира се използването на нови технологии – дигитализация на архиви, виртуални хранилища, визуализация на исторически данни – за по-достъпна и модерна научна среда.

- *Система за вътрешен контрол и оценка на качеството*

ИИстИ постоянно оценява и подобрява вътрешните си процеси и качеството на научната си продукция чрез вътрешни одити, обратна връзка от партньори и заинтересовани страни. Въведени са също така механизми за оценка на проектите и рецензиране на научната продукция.

- *Сътрудничество и прозрачност*

Организацията се стреми към ефективна комуникация, партньорство и откритост в научната и административна дейност.

- *Устойчивост и отговорно управление на ресурси*

ИИстИ поддържа ефективна система за управление на ресурсите – човешки, материални и финансови – с цел постигане на устойчиво развитие на Института.

Настоящата политика по качеството е част от задълженията на всички служители в ИИстИ. Ръководството на организацията гарантира, че тя е комуникирана, разбираема и прилагана на всички нива, и се преглежда периодично с цел актуализация спрямо променящите се условия и стратегически цели на Института.

Политиката по качеството на Института за исторически изследвания към Българската академия на науките е приета от НС на ИИстИ на 08.07.2025 г./ Протокол № 14 и утвърдена от Директора на ИИстИ със Заповед № 55/ 09.07.2025 г.